

KUTSESTANDARD

Pürotehnik, tase 5

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetuse	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Pürotehnik, tase 5	5

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Pürotehnikud korraldavad ilutulestiku sündmuse sise- ja välitingimustes, sh etendusi, tuleatraksioone, tähtpäevi, tulemuusikale jne.

Ilutulestik on vaatamäng, mis põhineb ilutulestikuks mõeldud pürotehnilise toote kasutamisel tekkival valgus-, suitsu- või heliefektil. Pürotehnikutel tuleb tegutseda viisil, mis tagab inimese elu ja tervise ning keskkonna ohutuse, seejuures on vajalik kiiresti reageerida muutunud olukordades.

Pürotehnikud tegutsevad kõrgendatud ohuga töökeskkonnas, mida mõjutavad suured rahvahulgad, ilmastikutingimused ning füüsikalised-keemilised tegurid.

Peamised ohud on plahvatustest ja kemikaalidest tulenevad traumad ja tervisekahjustused, mistõttu nõutakse tööohutusnõuete täpset täitmist, pürotehniliste toodete sihtotstarbelist kasutamist ning isiklike kaitsevahendite kasutamist (kindad, kaitsekiiver, kõrvaklapid, kaitseprillid jne). Pürotehnikud on teadlikud ilutulestikuefektide ja plahvatuse mõjust ümbritsevatele objektidele ja keskkonnale ning oskavad sellega arvestada.

Töö nõuab vaimset ja füüsilist pingutust. Vajaduse korral tuleb töötada öösiti, puhkepäevadel ja riigipühadel. Pürotehnikute töövahenditeks on süüteseade, sideseade, isikukaitsevahendid jt töö eripärast lähtuvad töövahendid.

5. taseme pürotehnik on oma kutseala meister, kellel on pikaajaline kogemus ilutulestike korraldamisel ning kes on võimeline juhtima ettevõttes pürotehniliste toodete käitlemist. Ta võib olla ilutulestiku korraldamise ja ohutuse eest vastutav isik. Ta võib töötada üksi, töörühma liikmena või töörühma juhina.

5. taseme pürotehnik koostab ilutulestiku projekti, valmistab ilutulestiku ette ning viib selle ohutult läbi, kasutades F-4 ja T-2 kategooria pürotehnilisi tooteid. Ta võib olla ettevõttes pürotehniliste toodete käitlemise korraldaja, kelle ülesanne on tagada ettevõttes pürotehnilise toote ohutu käitlemine ja käibe korraldamine õigusaktides sätestatud nõuete kohaselt.

Oluline on analüüsida võimalikke ohte ja mõjusid ning tegutseda oskuslikult kriitilistes olukordades.

Töö eeldab koostööd sidusvaldkonna institutsioonide (Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet, Päästeamet, Politsei- ja Piirivalveamet) spetsialistidega. Juhendada ja koolitada tuleb madalama taseme pürotehnikuid.

Kutseala madalamad kutsed

Abipürotehnik, tase 3, töötab kõrgema taseme pürotehniku juhendamisel

Pürotehnik, tase 4, võib töötada iseseisvalt või töörühma liikmena

A.2 Tööosad

A.2.1. Ilutulestiku planeerimine ja korraldamine

A.2.2. Laskeplatsi tööd

A.2.3. Siseilutulestike läbiviimine

A.2.4. Väliilutulestike läbiviimine

A.2.5 Pürotehniliste toodete hävitamine

A.2.6. Pürotehniliste toodete käitlemise korraldamine

A.2.7. Juhtimine

A.2.8. Juhendamine
A.3 Kutsealane ettevalmistus
5. taseme pürotehnikul on vähemalt keskharidus. Kutseoskused on omandatud erialase väljaõppe ja praktilise töö käigus.
A.4 Enamlevinud ametinimetused
Pürotehnik, siseilutulestiku pürotehnik, väliilutulestiku pürotehnik, lavapürotehnik, meisterpürotehnik, pürotehniliste toodete müügikorraldaja, pürotehniliste toodete käitlemise korraldaja, eriefektide tehnik, SFX tehnik jm.
A.5 Reguleerimisalade kutsealal tegutsemiseks
Pürotehniku tööd reguleerivad lõhkematerjaliseadus ja selle rakendusaktid. 5. taseme pürotehniku kutsetunnistuse omandanud isik on lõhkematerjaliseaduse mõistes erialateadmistega isik, kes võib olla ka ettevõttes pürotehnilise toote käitlemise korraldaja.
A.6 Tulevikuoskused
Kasvab keemia ja füüsika ning elektroonika ja automaatika valdkonna põhiteadmiste ja oskuste tähtsus. Oluline on suunata kasutatud pakendid, materjalid jmt ümbertöötamisele, et neist uut väärtust luua ja seeläbi jäätmeteket vähendada. Järjepidevalt tuleb olla kursis valdkonnas kehtivate õigusaktide ohutusstandardite ja -meetmetega ning kasutada uudseid digitaalseid rakendusi.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Pürotehnik, tase 5 kutse koosneb üldoskustest, kohustuslikest kompetentsidest ja kutset läbivatest kompetentsidest. Kutse taotlemisel on nõutav üldoskuste (B.2), kohustuslike kompetentside (B.3.1–B.3.8) ning kutset läbivate kompetentside tõendamine.
Kvalifikatsiooninõuded haridusele ja töökogemusele
Nõuded kutse taotlemisel 1. Vähemalt keskharidus. 2. Pürotehnik, tase 4 kutse, omandatud nii sise- kui ka väliilutulestiku kompetentsid. 3. 5. taseme kutsestandardi kompetentsidele vastava erialase teoreetilise koolituse läbimine. 4. Vähemalt viieaastane töökogemus 4. taseme pürotehnikuna, sh on tõendatud vähemalt kolme siseilutulestiku ja vähemalt kolme väliilutulestiku läbiviimine vastutava isikuna. 5. Kutset ei saa taotleda isik, kes on a) piiratud teovõimega; b) karistatud esimese astme kuriteo eest ja neid karistusandmeid ei ole karistusregistrist kustutatud; c) karistatud riigivastase süüteo või süüteo eest, mis pandi toime lõhkematerjali pürotehnilist toodet, laskemoona või tulirelva kasutades või mis on nimetatud süüteo objektiks, ja neid karistusandmeid ei ole karistusregistrist kustutatud; d) tagaotsitav või eelmises punktis nimetatud süüteo kahtlustatav või süüdistatav. 6. Taotleja tervises seisundi vastavus on tõendatud sellekohase tervisetõendiga. Nõuded kutse taastõendamisel 1. Sama taseme kehtiv kutse. 2. 5. taseme kutsestandardiga seotud erialase täiendusõppe läbimine 6 tunni ulatuses viimase kahe aasta jooksul, sh valdkonna reguleerimisalade tundmise kirjaliku eksami edukas sooritamine. Kutse andja loeb täienduskoolituseks ka erialasel koolitusel lektorina esinemist, millele lisandub valdkonna reguleerimisalade tundmise kirjaliku eksami edukas sooritamine. 3. Kutse taastõendamisele eelneva viimase kahe aasta jooksul peab omama pürotehnikuna töötamise töökogemust. Kutse andmise korraldamine on reguleeritud pürotehniku kutsete kutse andmise korras.

B.2 Pürotehnik, tase 5 üldoskused

Mõtlemisoskused

1. Omandab uusi teadmisi ja oskusi. Mõtestab ja väärtustab õpitu sisulist tähendust.
2. Käsitleb teemat või olukorda eri vaatenurkadest ja kombineerib tähelepanekuid tavapärasest erinevateks lahendusteks. Kasutab, täiustab või sobitab olemasolevaid ja uudseid tööviise, tooteid ja teenuseid.
3. Tuvastab ja sõnastab tekkida võivad ning juba tekkinud probleemid. Hindab võimalusi lahenduse leidmiseks.
4. Tajub adekvaatselt esemete ja ruumi kolmemõõtmelisust ning nende osade vahelisi suhteid ja mõõte.

Enesejuhtimisoskused

1. Järgib tööd tehes juhiseid, valdkondlikke nõudeid, eeskirju, õigusakte, standardeid, konventsioone jmt.
2. Tuleb probleemideta toime muutuvate olukordade ja keskkonnatingimustega.
3. Teeb eesmärgi saavutamiseks kohaseid valikuid ja otsuseid. Tegutseb järjekindlalt ülesande täitmise või tegevuse lõpuleviimise nimel.
4. Järgib töötõrvihoiu ja ohutusnõudeid, kasutades töö tegemist soodustavaid ning enda ja teiste tervist säästvaid tööviise, asendeid, vahendeid ja võtteid.
5. Seostab oma otsuseid ja tegevust võimalike tagajärgedega ning on valmis ja võimeline tulemustest aru andma.

Lävimisoskused

1. Teeb koostööd nii ühiste eesmärkide saavutamise nimel kui ka erinevate eesmärkide korral, arvestades kõigi poolte vajaduste ja seisukohtadega.
2. Esitab avalikkusele, sihtrühmale või isikule selgelt asjakohast teavet suuliselt, kirjalikult või visuaalselt.
3. Kasutab eesti keelt tasemel B.2 (lisa 1 keelte oskustasemetel kirjeldused).
4. Kasutab digitaalseid süsteeme, tööriistu ja rakendusi.

B.3 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.3.1 Ilutulestiku planeerimine ja korraldamine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad 1. Planeerib oma ja tööühma tegevused ning ülesanded lähtuvalt töö eesmärgist. 2. Määratleb tööühma tööülesanded ja nende täitjad. 3. Kogub infot ilutulestiku asukoha kohta veebi või paikvaatluse teel. 4. Koostab tööülesandest lähtuva ilutulestiku projekti, milles määrab ohuala ja materjalide vajaduse. Viib vajadusel sisse asjakohaseid muudatusi. 5. Teeb ja korraldab vajalike töövahendite (sh isikukaitsevahendid) ja pürotehniliste toodete komplekteerimise ja toodete ettevalmistuse vastavalt projektile. 6. Valmistab tooted ette ilutulestikuks ühendades, märgistades või pakendades need kasutusjuhendist ja projektist lähtuvalt.	
B.3.2 Laskeplatsi tööd	EKR tase 4
Tegevusnäitajad 1. Märgistab laskeplatsi ohutuse tagamiseks ilutulestiku ohuala vastavalt projektile ja lähteülesandele, arvestades laskekoha eripära ja kasutatavate materjalidega omadusi. 2. Kontrollib laskeplatsi ettevalmistuse vastavust ohutusnõuetele. 3. Paigutab pürotehnilised tooted ja ilutulestikuvahendid laskeplatsile, arvestades laskekoha eripära ning järgides ilutulestiku projekti ja ohutusnõudeid. 4. Hindab võimalikke ohtusid inimestele ja ümbritsevatele objektidele ning sellest lähtuvalt jagab ülesanded ohuala valvuritele ning teistele asjaomastele isikutele. 5. Kontrollib visuaalselt peale ilutulestiku läbiviimist tõrgete olemasolu ning vajadusel kõrvaldab ohuolukorra, kasutades sobivaid meetmeid. 6. Koristab ja korrastab ilutulestiku ala, arvestades tegevuskoha keskkonnatõudeid.	
B.3.3 Siseilutulestiku läbiviimine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad 1. Korraldab tööühma juhina siseilutulestiku planeerimist ja läbiviimist, järgides projekti ja läbiviimise kooskõlastusi ja dokumentatsiooni.	

2. Hindab võimalikke ohtusid inimestele ja ümbritsevatele objektidele ning sellest lähtuvalt jagab ülesanded ohuala valvuritele ning teistele asjaomastele isikutele. 3. Korraldab siseilutulestiku, arvestades laskeplatsi ohutegurite, vaatajate, ürituse asukoha ning osalejate liikumisega. 4. Vormistab vajaliku dokumentatsiooni ning koostab selle hoone või rajatise valdaja ja vajadusel asjaomase asutusega. 5. Teavitab siseilutulestiku lähiümbruses olevaid isikuid võimalikest ohtudest. 6. Koordineerib ohuala valvurite ning teiste asjaomaste isikute tegevust. 7. Süütab siseilutulestiku vastavalt projektile, järgides ilutulestiku kava ja ohutusnõudeid. 8. Hindab ilutulestiku igas etapis võimalikke ohtusid ning võtab vajadusel kasutusele meetmed (nt täiendavad kaitse- ja abivahendid, ilutulestiku läbiviimise peatamine jne). 9. Kontrollib ilutulestiku järel visuaalselt laskeplatsi ja selle ümbrust võimalike põlengute ja tõrkelaengute tuvastamiseks.	
B.3.4 Väliilutulestiku läbiviimine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad 1. Korraldab tööühma juhina väliilutulestiku planeerimist ja läbiviimist, järgides projekti ja läbiviimise koostöödokumentatsiooni. 2. Planeerib väliilutulestiku, arvestades laskeplatsi asukohta, ilmastikuolude (tuule suund, kuiv ning tuleohtlik mets jne) inimeste paiknemise (pealtvaatajad, ümbruskonna elanikud) ja keskkonnamõjuga (suits, müra, avalik tee, korrusmajad jm). 3. Vormistab vajaliku dokumentatsiooni ning vajadusel koostab selle maavaldaja ja asjaomaste asutustega. 4. Korraldab väliilutulestiku ohuala piiramise vastavalt olukorrale, arvestades publiku ja kõrvaliste isikute paiknemise, valvurite paigutuse ning ilmastikuoludega. 5. Paigutab pürotehnilised tooted vastavalt projektile, arvestades laskeplatsi iseärasuste, ilutulestiku kava ja ohutusega lähtudes ilutulestikus kasutatavate toodete omadustest. 6. Süütab ohutult ja inimeste vara säilitavalt pürotehnilised tooted vastavalt projektile, arvestades laskeplatsi hetkeolukorda. 7. Hindab ilutulestiku igas etapis võimalikke ohtusid ning võtab vajadusel kasutusele meetmed (nt ohuala muutmine, täiendavate kaitse- ja abivahendite kasutamine, ilutulestiku läbiviimise peatamine jne).	
B.3.5 Pürotehniliste toodete hävitamine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad 1. Tuvastab hävitamisele kuuluvad tooted, hindab visuaalse vaatluse teel defektsust, aeguvust, vajadusel viib läbi testlaskmise. 2. Hävitab hävitamisele määratud pürotehnilised tooted nõuetekohaselt ära kasutamise, põletamise, leotamise või mehaanilisel teel. 3. Korraldab pürotehniliste toodete hävitamise dokumenteerimise.	
B.3.6 Pürotehniliste toodete käitlemise korraldamine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad 1. Planeerib pürotehniliste toodete käitlemise (võõrandamise, omandamise, valdamise, hoidmise, veo, kasutamise ja hävitamise), lähtudes tööülesandest, seadusandlusest ja ettevõttes kehtestatud korrast. 2. Valmistab ette ja korraldab pürotehniliste toodete sisse- ja väljaveo ning nõuetekohase hoidmise. 3. Valmistab ette pürotehniliste toodete võõrandamise (müügi) ja hävitamise vastavalt lõhkematerjaliseadusele ja vastavatele õigusaktidele. 4. Korraldab ja kontrollib laodokumentatsiooni ja -arvestust, kasutades sobivaid programme vm vahendeid. 5. Korraldab pürotehniliste toodete võõrandamisel pürotehnilise toote müüja juhendamise ulatuses, mis tagab ohutusnõuete täitmise ja tarbijale pürotehnilise toote kasutamiseks vajaliku teabe andmise. 6. Koordineerib pürotehnilist toodet käitleva ettevõtte töötajate tegevust.	
B.3.7 Juhtimine	EKR tase 5
1. Jagab tööülesandeid ja kontrollib nende täitmist, motiveerides alluvaid. 2. Valib ja seab tööülesannetest lähtuvaid prioriteete. 3. Kontrollib töötervishoiu-, tööohutus- ja kvaliteedinõuete täitmist.	
B.3.8 Juhendamine	EKR tase 5
1. Juhendab ja nõustab töötajaid, arvestades juhendatavate vajadusi ja võimekust.	

2. Suunab juhendatavaid kvaliteeti tagavate tövõtete kasutamisele, pakub probleemidele lahendusi.
3. Jälgib juhendatavaid, sekkub kriitilistes olukordades õigeaegselt.
4. Viib läbi madalama taseme pürotehnikute teoreetilisi ja praktilisi koolitusi.

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.3.9 Pürotehnik, tase 5 kutset läbivad kompetentsid	EKR tase 5
Tegevusnäitajad 1. Kasutab oma töös pürotehnilisi tooteid, sh F-4 ja T-2 kategooria tooted. 2. Kasutab ressursse otstarbekalt ja efektiivselt. 3. Tuvastab ja arvestab tööst tulenevate ohuteguritega, rakendab sobivaid meetmeid riskide maandamiseks. 4. Jälgib keskkonnahoiu nõudeid, kogub kokku tööprotsessis tekkinud jääkmaterjalid ja jäätmed. 5. Kasutab ilutulestiku korraldamiseks vajalikke erivahendeid (pult, alused, tööriistad), tarvikuid ja isikukaitsevahendeid (kiiver, tulekindel riietus, prillid jms). 6. Tagab pürotehniliste toodete ohutu käitlemise ja nõuetekohase käibe jälgitavuse. 7. Koordineerib ettevõtte töötajate tegevust pürotehniliste toodete käitlemisel.	
Teadmised 1. Pürotehnika alane terminoloogia ja mõisted 2. Pürotehniliste ainete ja toodete kasutusala ja kategoriseerimine 3. Ilutulestike ja lõhkematerjalide olemus 4. Pürotehniliste toodete käitlemisega seotud regulatsioonid	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	07-27032025-1.3/10k
2. Kutsestandardi koostajad	Kersti Jaani, Pyrocom OÜ Eduard Tani, Eesti Pürotehnikute Liit Richard Ossep, HR OÜ Reeme Unnuk, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet Lauri Kütt, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet
3. Kutsestandardi kinnitaja	Energeetika, Mäe- ja Keemiatööstuse Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	40
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	27.03.2025
6. Kutsestandard kehtib kuni	26.03.2030
7. Kutsestandardi versiooni number	9
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	3435 Muud kunsti- ja kultuurivaldkonna keskastme spetsialistid
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	5
C.2 Kutsenimetuse võõrkeeles	
Inglise keeles	Pyrotechnician, EstQF Level 5
C.3 Lisad	
Lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused	